Handleiding invoerportaal Zomertellingen meervleermuis

Voor tellers, telleiders en provinciaal coördinatoren

M.H.C. van Adrichem, M. Schillemans, M. van Oene, W. Huls

2024.21
Rapport van de Zoogdiervereniging
In opdracht van RVO

Handleiding invoerportaal Zomertellingen meervleermuis

Auteur(s): M.H.C. van Adrichem, M. Schillemans, M. van Oene, W. Huls

Kwaliteitscontrole: M. Schillemans

Omslagfoto:

Datum uitgave: 29-4-2024

Status: Concept

Rapport nr.: 2023.021

Projectnummer: 2022.052

Productie: **Zoogdierstichting**, onderdeel van de Zoogdiervereniging.
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen

Postbus 6531
6503 GA Nijmegen
024 7410500
secretariaat@zoogdiervereniging.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Opdrachtgever: RVO

Dit rapport kan geciteerd worden als:
M.H.C. van Adrichem, M. Schillemans, M. van Oene, W. Huls 2024, Handleiding invoerportaal Zomertellingen meervleermuis. Rapport 2023.021. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

De Zoogdiervereniging is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdiervereniging; opdrachtgever vrijwaart de Zoogdiervereniging voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdiervereniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

© Zoogdiervereniging

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Leeswijzer 4
2 Basisinformatie 5
2.1 Opbouw portaal 5
2.2 Snel Starten 7
2.2.1 Inloggen 7
2.2.2 Bezoek/telling invoeren 7
2.2.3 Resultaten exporteren 16
2.3 Extra functies voor provinciaal coördinator en telleider 16
2.3.1 Ingediende gegevens aanpassen 16
2.3.2 Nieuw object aanmaken 18
2.3.3 Medetellers aan een object toevoegen 18
2.4 Rechten en verantwoordelijkheden per rol 20
2.4.1 Aanmaken, wijzigen, exporteren 20
2.4.2 Zichtbaarheid teleenheden op kaart 20
2.4.3 Verantwoordelijkheden per rol 22
2.4.3.1 Laco 22
2.4.3.2 Proco 22
2.4.3.3 Telleider 23

1 Inleiding

Het al bestaande invoerportaal van het meetprogramma NEM Zoldertellingen Vleermuizen is uitgebreid om invoer van gegevens voor het meetprogramma Zomertellingen meervleermuis mogelijk te maken.
Deze handleiding geeft uitleg over het gebruik van het invoerportaal voor het meetprogramma Zomertellingen meervleermuis door tellers, telleiders en provinciale coördinatoren (proco's). Deelnemers aan het meetprogramma kunnen via het portaal gegevens invoeren, beheren, bekijken en exporteren. Proco's kunnen hetzelfde voor meerdere telgebieden, clusters en objecten.

(Het invoerportaal dat in deze handleiding wordt beschreven is op het moment nog in ontwikkeling. Daardoor kan het gebeuren dat de getoonde plaatjes soms iets afwijken van het huidige portaal. Momenteel -eind april 2024 worden er voortdurend nog kleine veranderingen aangebracht.

1.1 Leeswijzer

Lees en bekijk eerst de paragraaf 2.1 Opbouw portaal, dan krijg je meer inzicht in hoe het invoerportaal is opgebouwd. Als je daarna snel je gegevens wilt invoeren, kan je door naar paragraaf 2.2 Snel starten. In paragraaf 2.3 worden extra functies besproken.

2 Basisinformatie

2.1 Opbouw portaal

Deelschermen

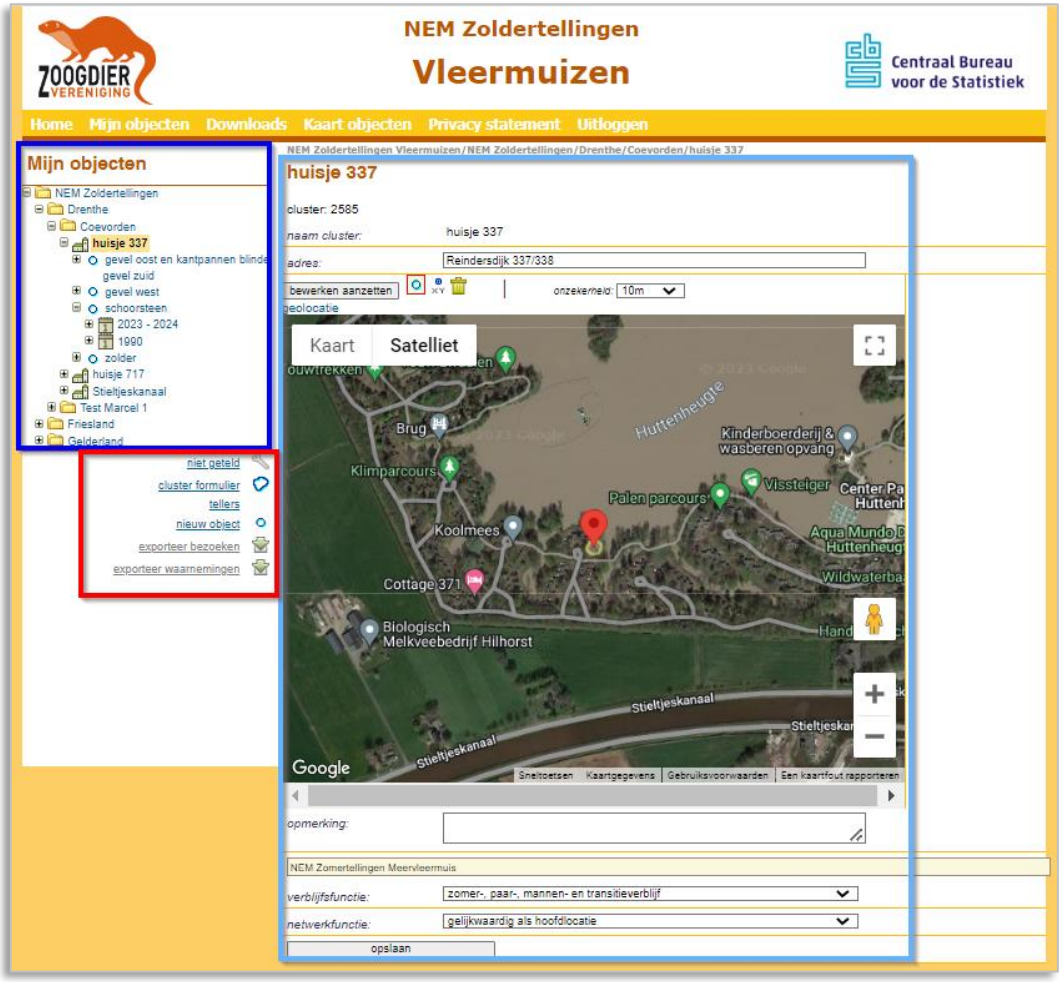

Figuur 1 Deelschermen

Het portaal is opgebouwd uit drie deelschermen (Figuur 1):

- Je eigen objecten
- Acties
- Details van het geselecteerde object

De informatie en functies die getoond worden in de deelschermen zijn afhankelijk van de rechten die je hebt (proco, telleider of teller) en het niveau (telgebied, cluster, object) waarop je zit. Een overzicht van de rechten vind je in paragraaf 2.40.
De rode pin geeft een indicatie waar de kolonie meervleermuizen zich bevindt.

Onderverdeling teleenheden

Een kraamkolonie beschikt in de meeste gevallen over meerdere verblijfplaatsen. Een verblijfplaats kan vaak weer onderverdeeld worden in meerdere fysieke telobjecten. In het portaal zijn de teleenheden voor kraamkolonie, verblijfplaats en fysiek telobject weergegeven als respectievelijk telgebied, cluster en object. Zie Figuur 2 voor een schematische weergave hiervan met voorbeelden.

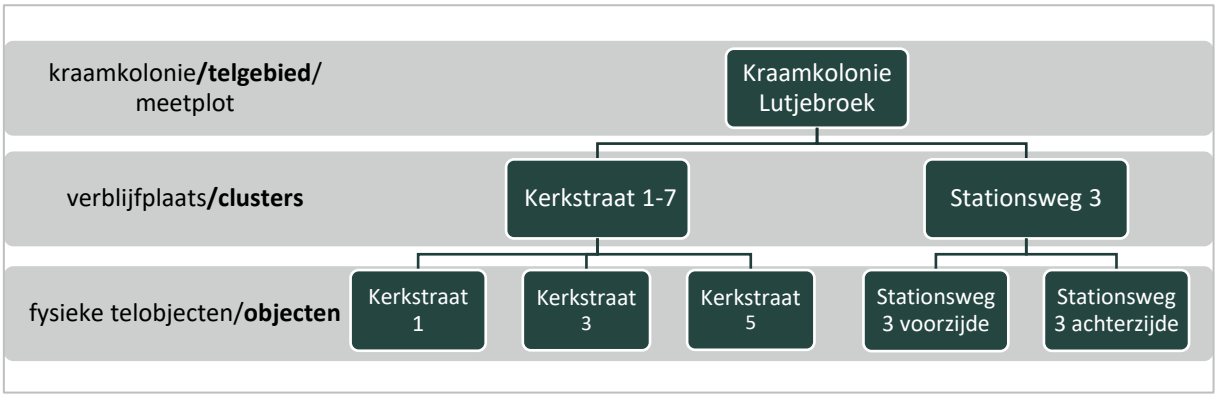

Figuur 2 Schematische weergave van hiërarchie in het portaal. De aanduidingen in het portaal zijn vetgedrukt.

Opbouw van een bezoek in het portaal

Onder een object wordt een seizoen aangemaakt. Onder een seizoen kan een bezoek worden aangemaakt. Er kunnen meerdere bezoeken per jaar (seizoen) worden aangemaakt. Bij het invoeren van een bezoek doorloop je automatisch drie formulieren. Het bezoekformulier, de objectbeschrijving en het telformulier. Hoe je een bezoek kan invoeren, wordt in paragraaf 2.2 verder toegelicht.

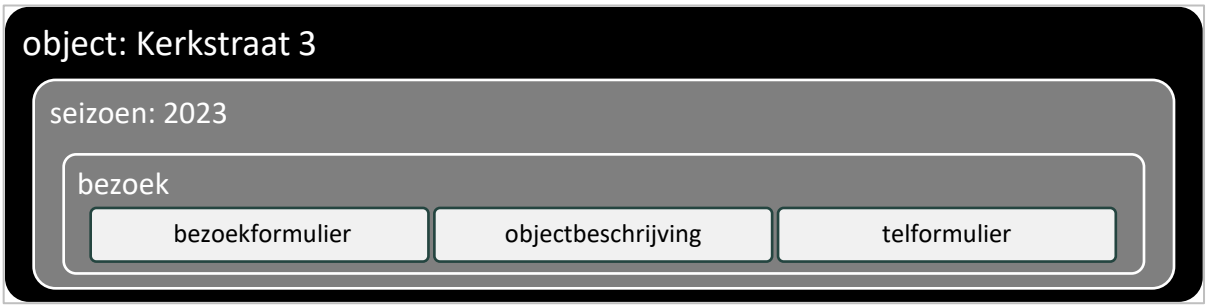

Figuur 3 Schematische opbouw van een bezoek in het portaal

2.2 Snel Starten

2.2.1 Inloggen

Ga naar https://zoldertellingen.meetnetportaal.nl/
Vul je gebruikersnaam en wachtwoord in. Eenmaal ingelogd zie je onderstaand scherm (Figuur 4).
(Deelnemers melden zich bij de desbetreffende provinciaal coördinator. Deze zorgt via de Zoogdiervereniging dat ze een gebruikersnaam en wachtwoord krijgen voor toegang tot het invoerportaal. Als je al toegang tot het portaal hebt voor de NEM zoldertellingen, dan kan je die

Figuur 4 Beginscherm

inloggegevens gebruiken.)

2.2.2 Bezoek/telling invoeren

Klik op *Mijn objecten* (Figuur 4). Er verschijnt een uitklapmenu (Figuur 9).

Figuur 5 Mijn objecten

Klik dan op de betreffende provincie (Figuur 6)

Figuur 6 Provincie

Klik vervolgens op het telgebied (Figuur 7).

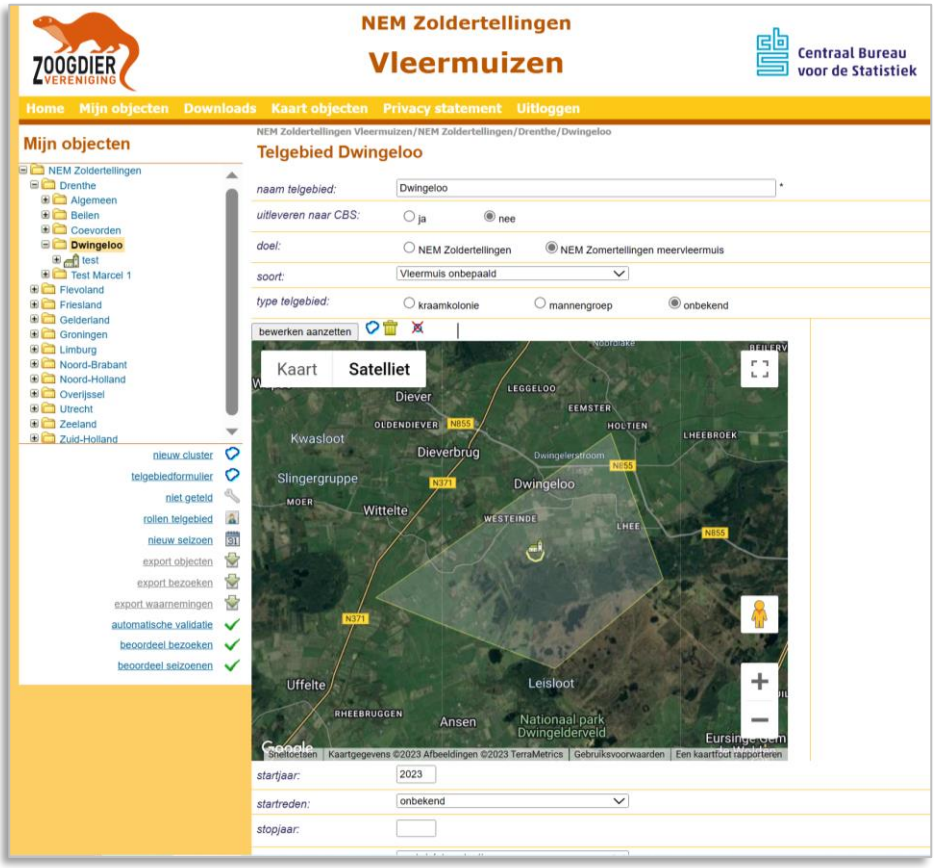

Figuur 7 Telgebied

En klik als laatste op cluster en object (Figuur 8 en 9).

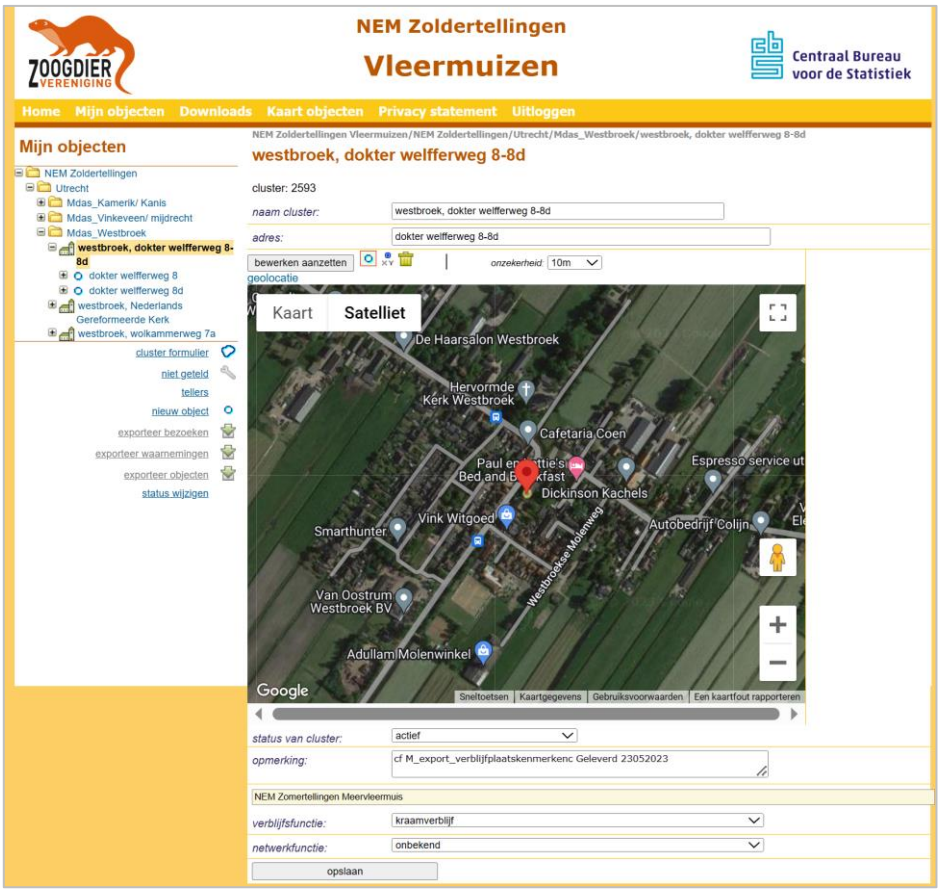

Figuur 8 Cluster

Mochten er objecten ontbreken, dan kan je aan de provinciaal coördinator vragen wat de stand van zaken is rondom die objecten en kan je mogelijk aan het object worden toegevoegd.

De stappen zijn dus als volgt:

- Selecteer je telgebied onder de betreffende provincie, ga naar het cluster waarvoor je het bezoek wil invoeren. Ga vervolgens naar één van de objecten van het cluster om een bezoek in te voeren.
- Selecteer het seizoen waarvoor je wil invoeren.
- Als het seizoen waarvoor je wilt invoeren nog niet onder het object staat, maak dan een nieuw seizoen aan door op *nieuw seizoen* te klikken (Figuur 10).
  (*Normaal gesproken worden de seizoenen centraal aangemaakt en hoeft deze stap niet uitgevoerd te worden. Dit kan echter wel nodig zijn bij nieuwe objecten, die bij de start van het seizoen nog niet waren geregistreerd.)*

Figuur 9 Uitklapmenu met telgebied, clusters en objecten.

Zodra je op het object staat kun je objectgegevens invoeren (figuur 10).

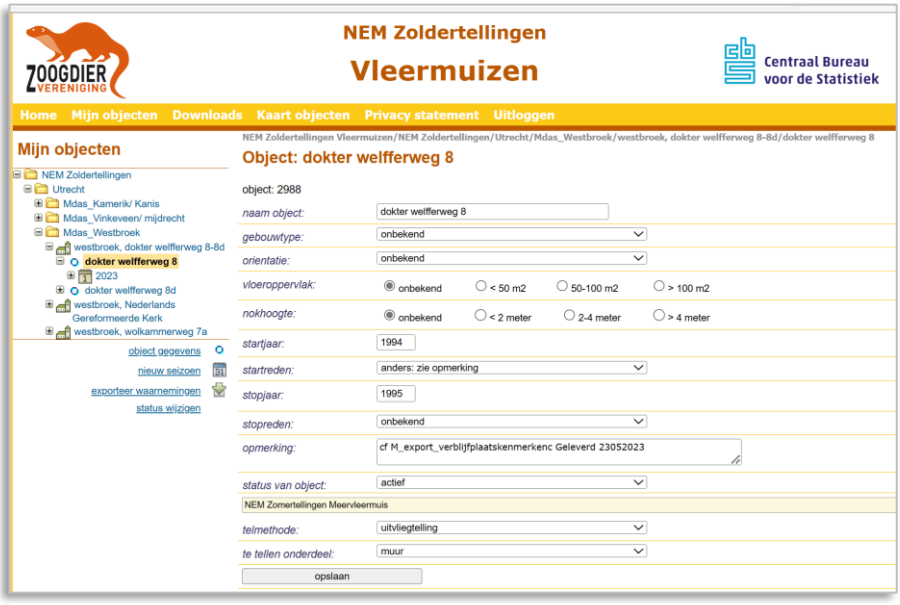

Figuur 10 Objectgegevens

Alleen de onderste gegevens hoeven ingevuld te worden. Hier zijn dat de telmethode en het te tellen onderdeel.
Klik op seizoen (Figuur 11).

Figuur 11 Seizoen

En klik vervolgens op nieuw bezoek (Figuur 12).

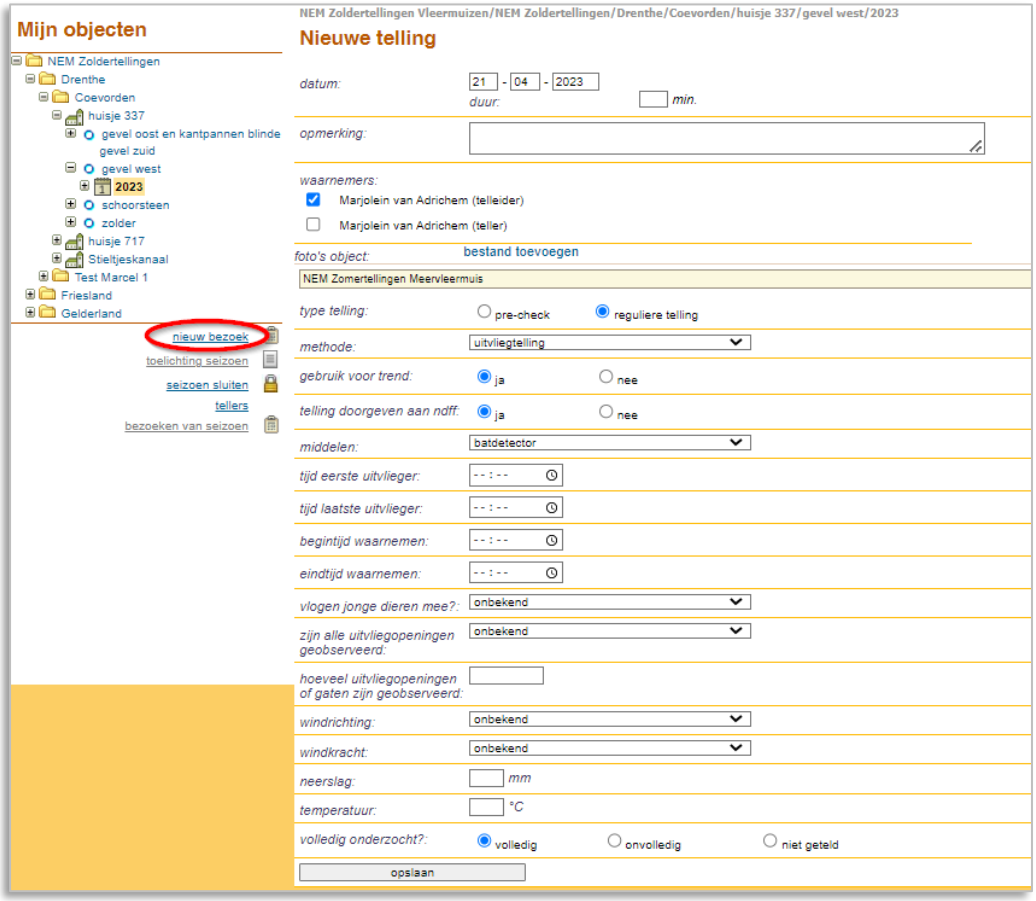

Figuur 12 nieuw bezoek/nieuwe telling. Let op: klik op opslaan na invullen.

Bezoekformulier

Verplichte onderdelen staan hieronder **in vet** weergegeven.

***Datum**: dag van de telling (standaard staat de huidige dag ingevuld).*
Waarnemers: Standaard staat de telleider als waarnemer ingevuld. Ook (mede)tellers kunnen worden aangevinkt. Zij moeten wel eerst zijn geregistreerd op het invoerportaal en zijn toegekend aan het cluster.

Foto van object met uitvliegopeningen invoegen.

Type telling: Pre-check of reguliere telling
Per seizoen wordt eerst gecheckt of de dieren in de bekende kraamverblijven aanwezig zijn (pre-check). Bij een cluster wordt eerst een pre-check gedaan en daarna een reguliere telling. Ook de gegevens van de precheck moeten worden ingevoerd. Default staat 'reguliere telling' ingevuld.

Methode: Bij methode moet een telmethode gekozen worden.
Bij een reguliere telling zijn er drie opties:

- Uitvliegtelling
- In-situ telling
- Vliegroutetelling

In de meeste gevallen zal het gaan om een *uitvliegtelling*: het tellen van het aantal uitvliegers dat uit een object vliegt. Een *in-situ telling* is het tellen van zichtbare dieren ter plaatse, zoals een zoldertelling. Een *vliegroutetelling* is het tellen van dieren op vliegroute.
Bij een pre-check zijn er behalve de drie bovengenoemde opties nog vijf andere opties:

- Sporen
- Geluid
- Zwermen
- Contact bewoner
- Dier gevonden

Afhankelijk van het type telling en telmethode volgen specifieke vragen. Sommige antwoorden staan al default ingevuld, andere moet je zelf invullen.

➔**Gebruik voor de trend** ja/nee (pre-check default is 'nee', reguliere telling default is 'nee').
➔**Telling doorgeven aan NDFF** [1]ja/nee (default 'ja', alleen bij uitzonderingen wordt data niet doorgezet naar de NDFF)
➔**Middelen**:

- Batdetector (en kijken)
- Automatische telling (evt. met een *video*telraam)
- Zicht (zonder batdetector, evt. met warmtebeeldcamera)
- Anders (in het opmerkingenveld bovenaan invullen)

➔Tijd eerste uitvliegende meervleermuis.
➔Tijd laatste uitvliegende meervleermuis.

[1] NDFF = Nationale Databank Flora en Fauna

➔**Begintijd waarnemen**: kan niet na eerste uitvlieger zijn.
➔**Eindtijd waarnemen**: kan voor laatste uitvlieger zijn.
➔Vlogen jonge dieren mee?: Geef aan of je jongen gezien hebt die mee uitvlogen.
➔Zijn alle uitvliegopeningen geobserveerd: Als je weet dat er elders uitvliegopeningen zijn die je niet hebt kunnen meenemen, dit hier aangeven.
➔Hoeveel uitvliegopeningen of gaten zijn geobserveerd: Geef aan hoeveel uitvliegopeningen er zijn. Met een uitvliegopening wordt bedoeld 'een ononderbroken opening'. Zo kan een dakrand één uitvliegopening zijn. Een aantal stootvoegen of ontluchtingsopeningen zijn meerdere uitvliegopeningen.
➔Windrichting: deze en de volgende weersomstandigheden spreken voor zich.
➔*Volledig onderzocht?*: Voordat een bezoek kan worden opgeslagen, moet eerst worden aangegeven of het object volledig, onvolledig of niet geteld is. Het object is *volledig* geteld als alle ***waarneembare*** dieren geteld zijn (de telling is volledig afgemaakt). Het object is onvolledig geteld als een telling niet afgemaakt is.

Als je wil aangeven dat een object niet geteld is (je bent er niet geweest) kan dat door onder aan het scherm bij 'volledigheid' te kiezen voor 'niet-geteld'. Je hoeft dan verder geen gegevens meer in te vullen.

Als je een *nul-telling/0-telling* wil doorgeven vul je wel alle bezoekgegevens in, maar geen waarnemingsgegevens (immers: er waren geen meervleermuis waarnemingen). Als er wel een andere soort zat, kan je deze ook niet in dit portaal aangeven. Dit portaal is speciaal voor de meervleermuis.

Let op**:** Klik onderaan het bezoekformulier op *opslaan* voordat je verder gaat

Objectbeschrijving
Nadat je in het bezoekformulier op *opslaan* hebt geklikt, verschijnt het formulier voor de objectbeschrijving (Figuur 13). In het lichtblauwe kader kun je gegevens invullen over eventuele veranderingen aan het object en een eventueel gesprek met de eigenaar (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** 13, blauw kader).

Let op: Klik onderaan het formulier op *opslaan* voordat je verder gaat.

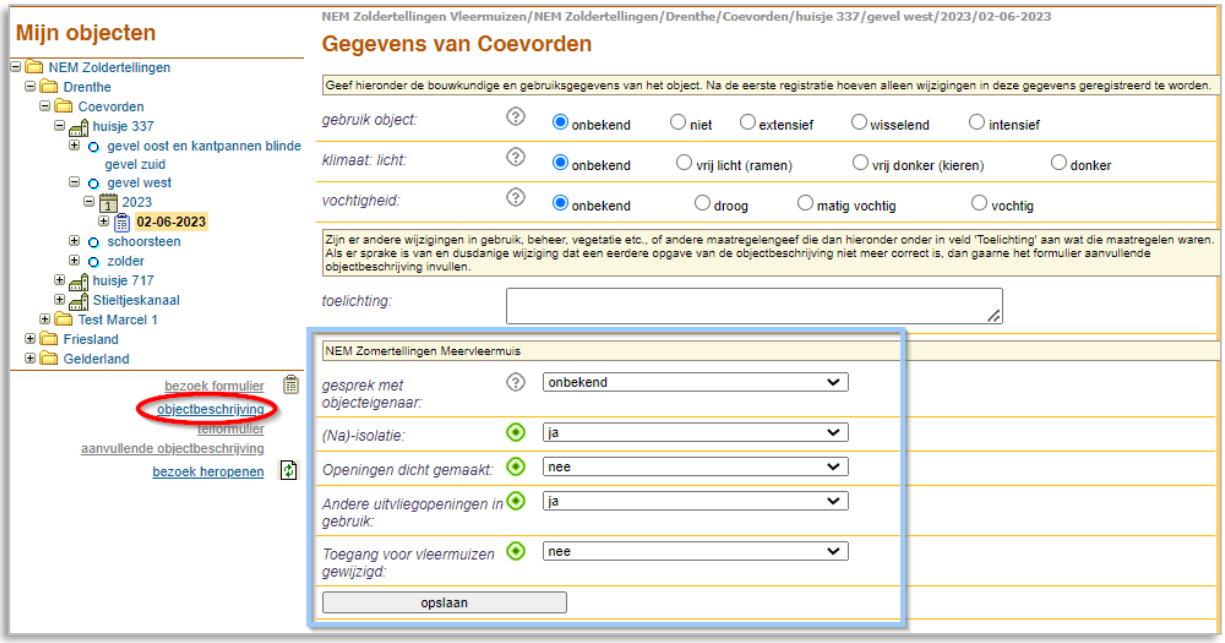

Figuur 13 objectbeschrijving eventuele veranderingen in blauw kader

Telformulier

Nadat je in het formulier voor de objectbeschrijving op *opslaan* hebt geklikt, verschijnt het telformulier (Figuur 14).

Als voor een object eerder meervleermuizen zijn ingevoerd in het portaal, dan is de soort *meervleermuis* al beschikbaar onder het tabblad *bekende soorten* in het telformulier (Figuur 14). Als dat niet het geval is, dan kan je je telgegevens invoeren in het tabblad *alle soorten*.

Klik onderaan het formulier op *bezoek gereed.*

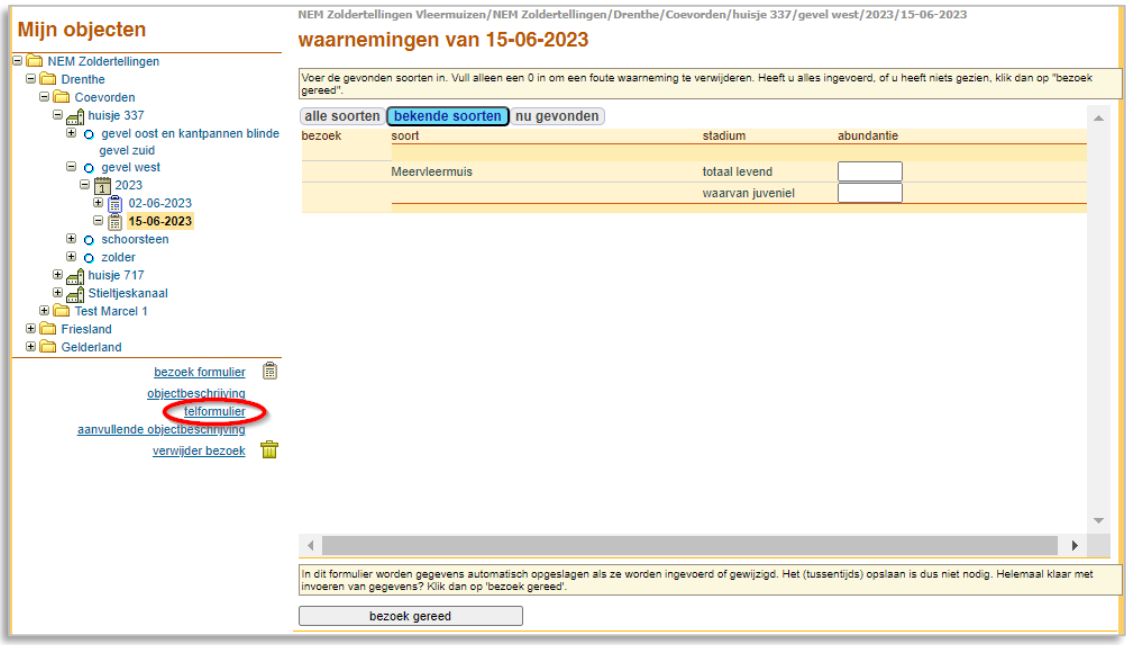

Figuur 14 Telfomulier

Als voor een object alle bezoeken van het seizoen zijn ingevoerd, dan kan het seizoen worden afgesloten. Stem dit af met de medetellers van het object, zodat wel alle data ingevoerd is.

- Selecteer het seizoen onder het betreffende object.
- Klik op *seizoen afsluiten.*
- Klik vervolgens op de knop *seizoen op 'gereed' zetten.*

Figuur 15 afsluiten van een seizoen

2.2.3 Resultaten exporteren

Om voor jezelf ook inzichtelijk te krijgen hoe het verloop van de tellingen van een object (verblijfplaats) is, kun je de gegevens exporteren. Het is per cluster of object mogelijk om de resultaten te exporteren.

- Selecteer het gewenste cluster of object (Figuur 16).
- Klik op *exporteer bezoeken* respectievelijk *exporteer waarnemingen*. Het resultaat verschijnt in beeld. De export van bezoeken geeft alle informatie over de bezoeken (per cluster) en de export van waarnemingen geeft de resultaten van de tellingen van het object of van alle objecten in het cluster.
- Klik nu in het rechterscherm op *exporteer als CSV*. Het CSV-bestand kan geopend worden in bijvoorbeeld Microsoft Excel.

Figuur 16 Het exporteren van resultaten

2.3 Extra functies voor provinciaal coördinator en telleider

De onderstaande functionaliteiten zijn beschikbaar in de rol van proco of telleider. Een overzicht van de rechten per rol wordt gegeven in paragraaf 2.3.3.

2.3.1 Ingediende gegevens aanpassen

Als een seizoen of bezoek op ‘gereed’ is gezet, dien je deze eerst te heropenen om aanpassingen te kunnen doen.

- Selecteer het seizoen van een object waarvoor je een aanpassing wilt doen en klik op *seizoen heropenen*
- Klik vervolgens op de knop *seizoen heropenen* (Figuur 17).
- Selecteer dan het bezoek waarvoor je een aanpassing wilt doen en klik op *bezoek heropenen*

(**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, rode ovaal).

- Klik vervolgens op de knop *bezoek heropenen* (Figuur 18)

Let op: Klik onderaan het formulier op *opslaan* voordat je verder gaat.

Figuur 17 Het heropenen van een seizoen

Figuur 18 het heropenen van een bezoek

Let op: Klik onderaan het formulier op *opslaan* voordat je verder gaat

2.3.2 Nieuw object aanmaken

Klik op *nieuw object* (Figuur 19). Het formulier voor een nieuwe telling verschijnt. Geef het object een naam bij *naam object*. Kies een optie bij *telmethode* en *te tellen onderdeel* (Figuur 19, blauw kader).

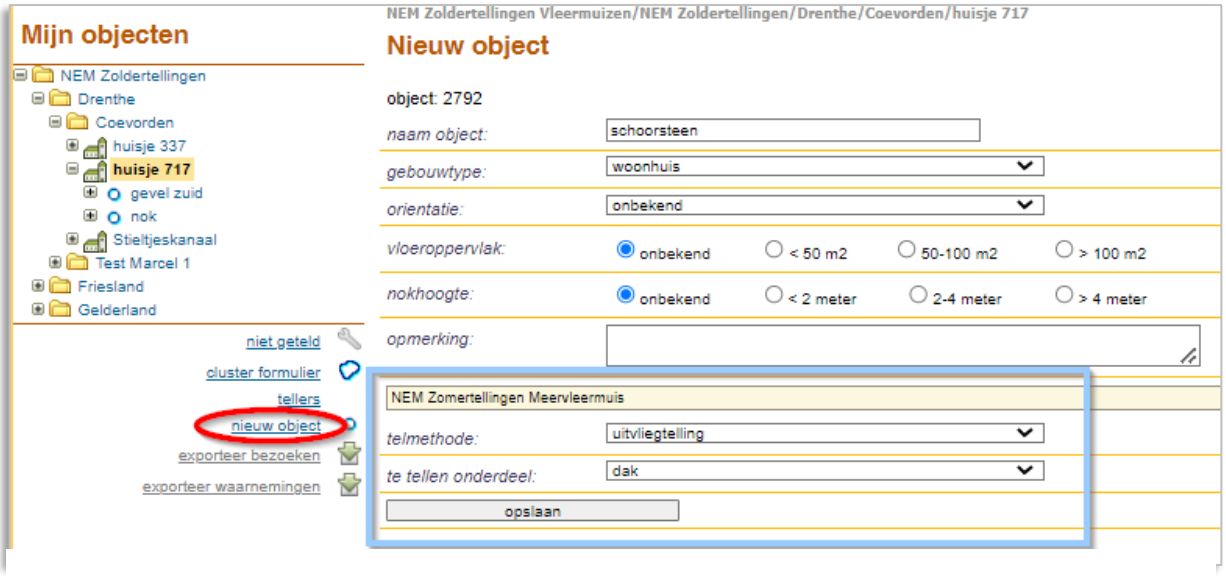

Figuur 18 Het aanmaken van een nieuw object

2.3.3 Medetellers aan een object toevoegen

Het kan zijn dat je een bezoek aan cluster met meerdere tellers uitvoert. Om deze extra tellers vast te leggen bij de bezoeken dienen zij geregistreerd te zijn op het invoerportal. Dit kan via de proco, die dit dan doorgeeft aan de landelijke coördinator (laco). Laat alleen personen toevoegen als ze meerdere keren hetzelfde object gaan tellen, het is voor de laco te veel werk om elk jaar andere personen te moeten toevoegen.
Selecteer het cluster waaraan je de medetellers wilt toevoegen (Figuur 20).

- Klik op *tellers*.
- Klik in het rechterscherm op *zoeken*.
- In het veld *achternaam* vul je (een deel van) de achternaam in en dan verschijnt de gewenste medeteller.
- Selecteer de medeteller
- Selecteer een rol en klik op *voeg toe*.

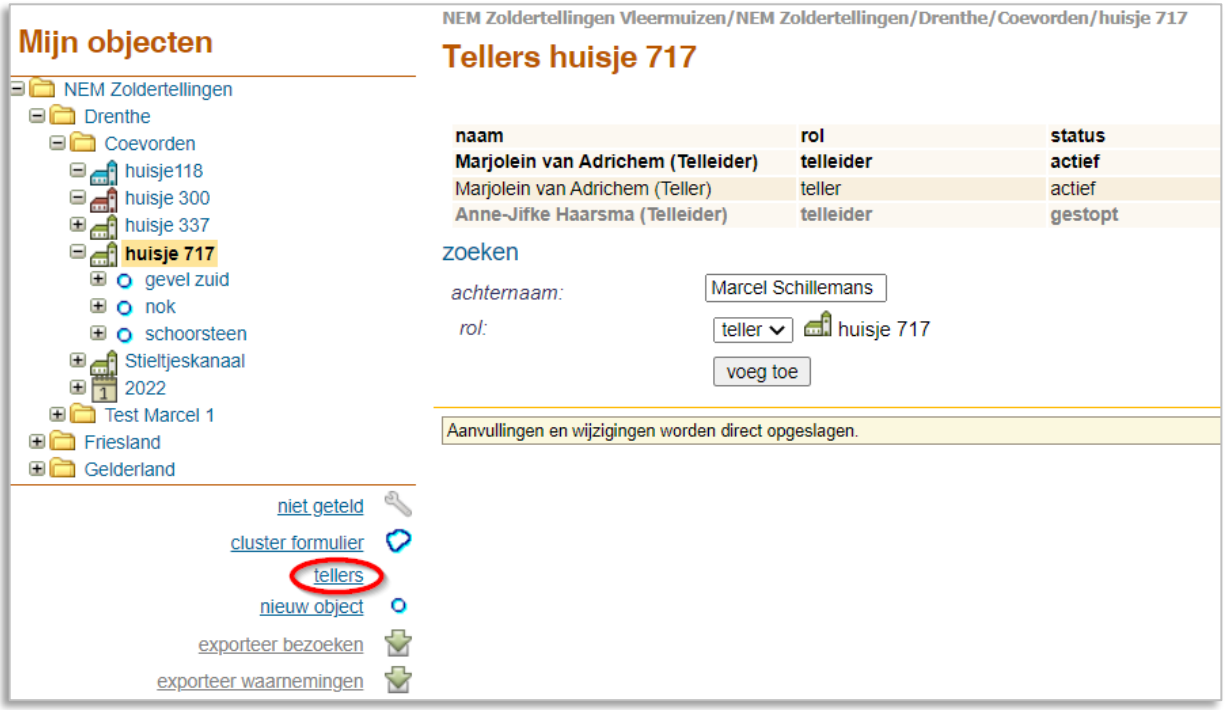

Figuur 19 Het toevoegen van medetellers

2.4 Rechten en verantwoordelijkheden per rol

2.4.1 Aanmaken, wijzigen, exporteren

Op het invoerportaal bestaan verschillende rollen, namelijk landelijk coördinator (laco), provinciaal coördinator (proco), telleider en teller. De rechten op het portaal om teleenheden aan te maken en te wijzigen, gebruikers toe te wijzen en gegevens te exporteren verschillen per rol. In de tabel hieronder vind je een overzicht van deze rechten per rol.
Als je gebruik wilt maken van een functionaliteit waarvoor je in jouw rol geen rechten hebt, dan kan je dit bespreken met degene die deze rechten wel heeft:
Teller → Telleider
Telleider → Proco
Proco → Laco

Tabel 1 De rechten op het portaal om teleenheden aan te maken en te wijzigen, gebruikers toe te wijzen en gegevens te exporteren verschillen per rol (Laco: landelijk coördinator, proco: provinciaal coördinator).

Rechten	Laco	Proco	Telleider	Teller
Telgebied	Aanmaken	Wijzigen	Lezen	-
Cluster	Aanmaken	Aanmaken	Aanmaken	Lezen
Object	Aanmaken	Aanmaken	Aanmaken	Lezen
Seizoen	Aanmaken	Aanmaken	Aanmaken	Lezen
Bezoek	Aanmaken	Aanmaken	Aanmaken	Aanmaken
Gebruikers toewijzen	Op telgebied-niveau (en lager)	Op telgebied-niveau (en lager)	Op clusterniveau (en lager)	-
Waarnemingen exporteren	Op provincie-niveau (en lager)	Op telgebied-niveau (en lager)	Op clusterniveau (en lager)	Op clusterniveau (en lager)

2.4.2 Zichtbaarheid teleenheden op kaart

Met de rol van *proco* of *telleider* zijn alle telgebieden, clusters en zoldertelling-objecten zichtbaar op kaart in de provincie waar je aan een telgebied of cluster gekoppeld bent. Door via *Mijn objecten* een *provincie* te selecteren verschijnt de kaart met alle telgebieden, clusters en zoldertelling-objecten in het rechterscherm van het portaal.
Met de rol van *teller* kan je op de kaart alleen een cluster zien waaraan je bent gekoppeld (Figuur 22). Door via *Mijn objecten* een *cluster* te selecteren verschijnt de kaart met het cluster in het rechterscherm van het portaal.

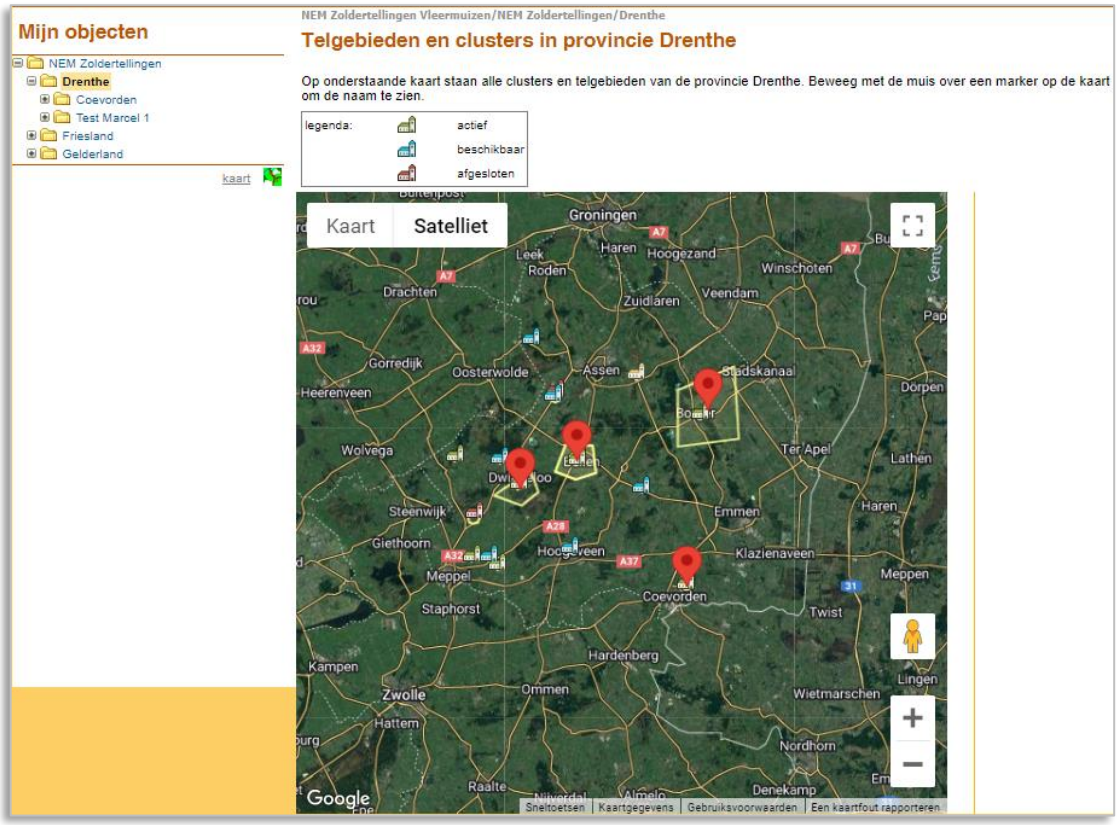

Figuur 20 Met de rol van proco of telleider zijn alle telgebieden, clusters en zoldertelling-objecten zichtbaar op kaart in de provincie waar je aan een telgebied of cluster gekoppeld bent.

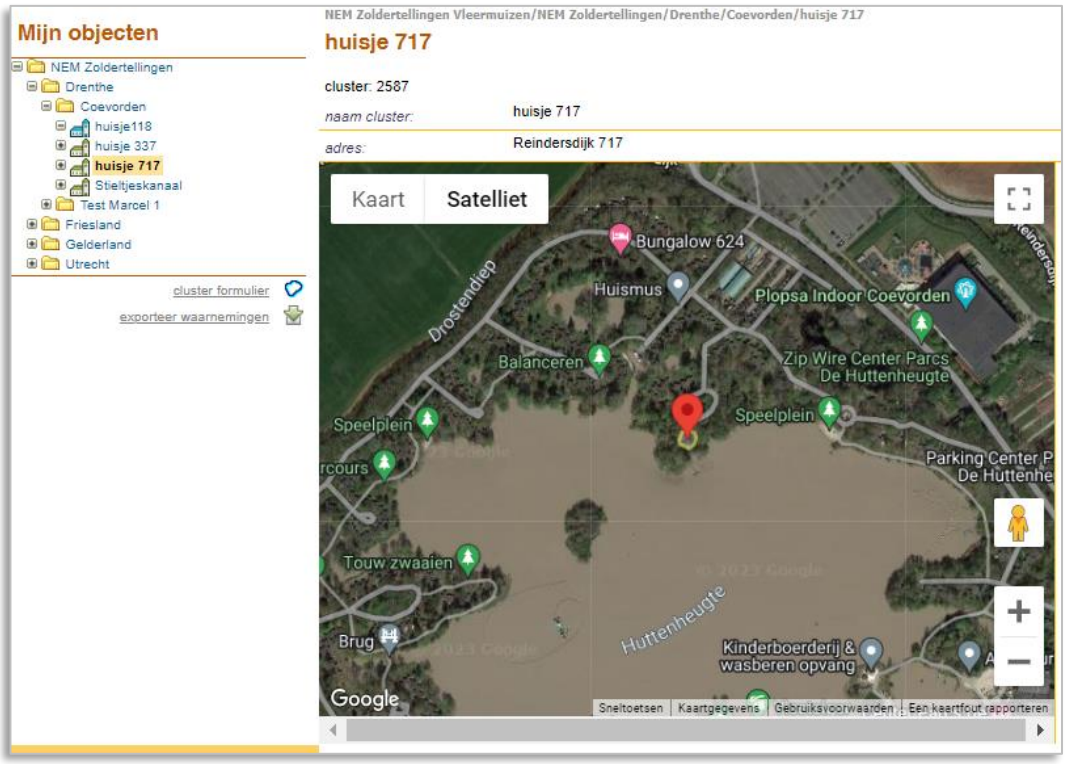

Figuur 21 Met de rol van teller kan je op de kaart alleen een cluster zien waaraan je bent gekoppeld.

2.4.3 Verantwoordelijkheden per rol

Er zijn een aantal acties waarvoor de verantwoordelijkheid bij een bepaalde rol (laco, proco, telleider) ligt.

2.4.3.1 Laco

De laco is verantwoordelijk voor het aanmaken van de telgebieden. De laco selecteert het type telgebied (kraamkolonie, mannengroep, onbekend), indien nodig in overleg met de proco.
De laco maakt jaarlijks een nieuw seizoen aan. De laco kan personen met een bepaalde rol toevoegen.

2.4.3.2 Proco

De proco (ism laco) voegt alle bekende clusters en objecten toe en wijst een telleider toe aan elk telgebied. Als er een nieuwe kraamkolonie wordt aangetroffen in de provincie, bespreekt de proco dit met de laco. De laco maakt vervolgens het nieuwe telgebied aan.

Aan het einde van het telseizoen bekijkt de proco of alle telgebieden en clusters zijn bezocht en of de waarnemingen zijn ingevoerd. Als na het seizoen bij een cluster of bij een geheel telgebied geen bezoek is aangemaakt, dan dient de proco in het portaal aan te geven dat er in het betreffende seizoen niet geteld is.

Opvallende bezoeken of waarnemingen bespreekt de proco met de telleider. Als er nog seizoenen open staan, dan worden deze na controle ingediend door de proco. Klik daarvoor op *automatische validatie* (Figuur 23), kies een jaartal en klik op de knop *open seizoenen indienen*.
Daarna kan beoordeeld worden of een bezoek volgens protocol is uitgevoerd door op de knop met vraagteken te klikken (Figuur 24, blauwe ovaal). Vervolgens kunnen de waarnemingen worden beoordeeld (Figuur 24, zwarte ovaal en pijl). Een waarneming kan worden goedgekeurd door op het openstaande envelopje te klikken. Door nogmaals klikken wordt de waarneming afgekeurd.

Figuur 22 Validatie van waarnemingen en bezoeken

2.4.3.3 Telleider

De telleider zorgt ervoor dat de toegewezen clusters worden bezocht en dat de bezoeken en waarnemingen worden ingevoerd.
In het geval er tijdens het telseizoen een nieuwe verblijfplaats wordt gevonden, dan kan hiervoor een nieuw cluster aangemaakt worden door de telleider.
Alle ingevoerde bezoeken dienen te worden ingediend en de seizoenen moeten worden afgesloten.
Als een cluster in een bepaald seizoen niet bezocht is, dan dient de telleider in het portaal aan te geven dat er in het betreffende seizoen niet geteld is (Figuur 24).

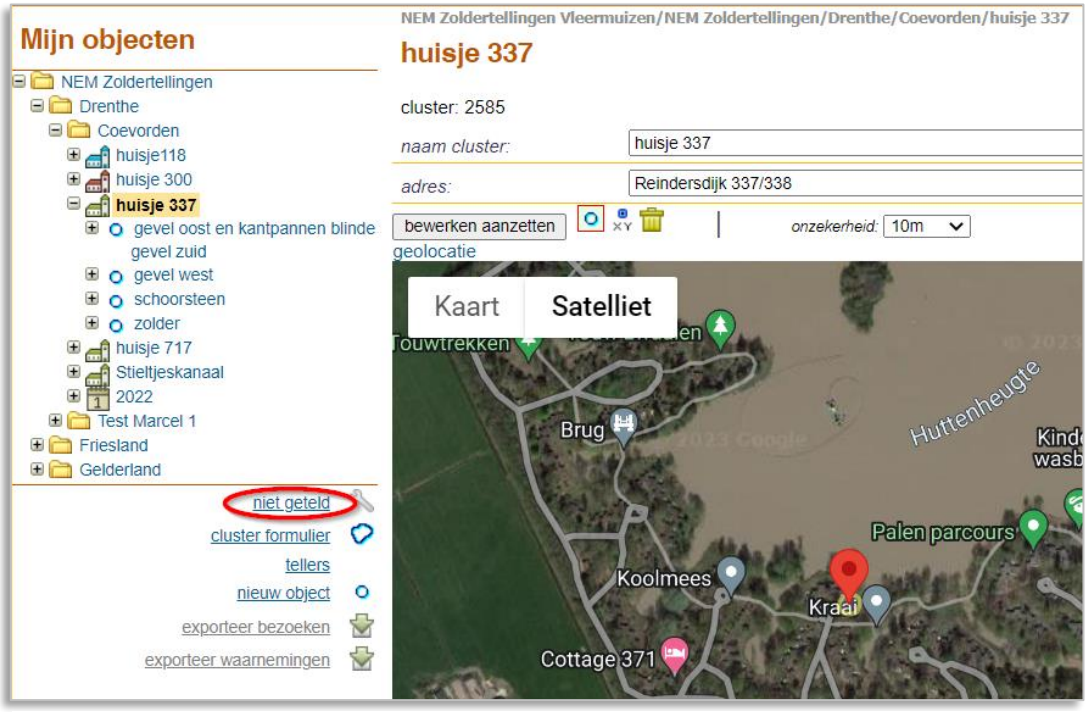

Figuur 24 Niet geteld